

Yuri KUZNETSOV

Tehran yuxuları

Tehran bu gün yuxusundan tez durub;
Çiyindədir günəş adlı al şalı ...
Stalini görən kimi, düz durub-
Çörçil özü salamlayır marşalı:

“ Heç vaxt rahat yatmamışam beləcə;
Nə zəng olub, nə qanımı qaraldan.
Yuxuda da gördüm, məni bu gecə
Yer üzünə başçı qoyub Yaradan”.

Söhbətini bilə- bilə uzatdı:
“Yuxulara inanmırıq çoxumuz...”
Ruzvelt gülüb aralığa söz atdı:
“Mister Çörçil, oxşardığı yuxumuz;

Sənin kimi rahat yatdım eləcə,
Nə zəng oldu, nə qanımı qaraldan.
Yuxumda da gördüm, məni bu gecə
Kainata başçı qoyub Yaradan.”

Stalin də durub əli belində
Söhbət açdı özü görən yuxudan:
“Qovdum sizi hüzuruma gələndə,
Cinqiriniz çıxmadı heç qorxudan.”

Su pərisi

Su pərisi çıxdı suyun üzünə,
Ürəyimdə duyğularım oyandı.
Təzə- təzə düşmüşdüm ki izinə,
Qayığımın mühərriki dayandı.

- Buna bax ey! Lap karıxıb, lap çaşıb;
Di dayanma, ovut ağrı- acımı.
Görmürsənmi, saçım hara dolaşib?-
Kömək elə, açaq pərdən saçımı.

Qayığımda gələn kimi özünə,
Nə utandı, nə də bir az sıxıldı.
Üz-gözündən su süzülə- süzülə,
Birdən-birə qucağıma yıxıldı.

Bu kimiydi başdan-başa, buz kimi ...
Elə bildim, canıma buz sarmaşdı...
Yorularaq düşdü yerə süst kimi,
Ayılında görün, nədən söz açdı:

- Daha sənin məhərin-zadın oxundu, -
İndiyəcən yadımdadı şux səsi!
- Axmaq, əlin bədənimə toxundu,
İsəmməz əlin daha heç kəsi.

... Çapıb getdi dalğa adlı atını...
O zamandan tanış- bilmişdir
Ki, əl verib görüşdüym qadını
Hey əlimin soyuqluğu üşürdü.

Yeltək ötür kənd- kəsəkdən, meşədən...
Daha mənim harayıma kim çatar?
Pəncərəyə hərdən işıq düşəndə
Bilirsən ki, hardan ötür bu qatar?

Eh, bayırda dan sökülür, bəlkə, dan...
Gözüm çoxdan öyrəşibdi zülmətə.
Bu arada kimsə dedi ucadan:
-Salamat qal! Görüşərik türmədə.

Qaçqın

Al günün altında dayanıbdı tək,
Kölgəsi kəsdirib yanını onun.
Onu addım- addım izləyən mələk.
Bəlkə də alacaq canını onun.

Dolaşır kəndbəkənd, bölgəbəlgə,
Arabir deyindir xəyala dalıb:
- Quruca kölgəyəm, quruca kölgə;
Məndən bu dünyada bir kölgəm qalıb.

Nizaminin kölgəsi

- Ucalıb göylərin yeddi qatına,
Möhtəşəm heykəli göyləri dəlib.
Ulu Nizaminin ziyarət
Bütün yer üzündən şairlər gəlib.

Hamı heyrətindən duruxub, çaşıb,
Hamı heyrətindən xəyala dalıb.
Yerdə- Nizaminin qəbrinin daşı,
Yerdə- Nizaminin kölgəsi qalıb.

Mən də ziyarətə gələnin biri,
Onlardan biriyəm elə mən özüm.
Mənim də heyrətdən tutulub dilim,
Mənim də heyrətdən qamaşır gözüm.

Haçan Nizamini öysə qələmim,
Çoxları hirsənib, dizinə döyüb,
Moskva- dalmca deyilib mənim,
Rusiya elə hey dalmca söyüb.

Baxdıqca od tutub alışan yerə,
Qəlbimə qorxunun ləkəsi düşür.
Şairlər istidən qaynaşan yerə
Birdən Nizaminin kölgəsi düşür.

Bu boyda kölgəyə dünya yerləşər,
Cılız kölgəmizdən sarsılıraq biz.
Nizami qəlbini açır günəşə,
Onun kölgəsinə qısılıraq biz.

Baxır maddım- maddım boynunu burub,
Hamı fağırlaşıb söz ölkəsində.
Nizami günəşlə yanaşı durub,
Hamını gizləyir öz kölgəsində.

Şairin soluxan qönçəsi

Səndən ötrü bir qönçəni bəsləyib
Həsətinlə yolu- izi süzürdü.
Gəlişinə misraları süsləyib,
Şeir adlı hörgülərə düzürdü.

Amma tez- tez səndən ötrü koruxur, -
Günü- gündən rəngi -rufu qaçıbdı.
Bir də gördü qönçəsi də soluxur...
Sən qayıtdın, qönçəsi də açıldı.

Könül açdı qəfildəncə gəlişin,
İşıq saldın qayıtdığın günə də.
Şəri gördün, havalandı gülüşün:
- İşə bax da! Məndən yazıb yenə də...

Zalım qızı, azca düşün dərinədən,
Şair təkcə səndən ötrü alışdır.
Lövğalanıb, çox da çıxma özündən! -
O misralar təkcə səndən danışdır.

Dəsmal

Qucaqlaşib çəkildə bir küncə,
Qorxa- qorxa ora-bura vurnuxdun.
Divardakı ikonanı görəncə:
- Utanırım, - deyə, birdən duruxdun.

Deyindim ki: “Əlli tərən, vaxt ötür,
Eşidərlər, - susmalıyıq, susmalı...
Bir halda ki, utanırsan, di götür,
İkonanın üstünə sal dəsmal.”

İkonanı dəsmal altı gizləyib.
Qollarımın arasında bayıldın.
Səhərəcən inildəyib, sızlayıb,
Obaşdandan gözüyaşlı ayıldın.

Nəm yastıqdan qaldıranda başımı,
Ta bayırda şux bülbüllər ötürdü.
Silmək üçün gözlərinin yaşını -
İkonadan sən dəsmal götürdün.

Bayronun xatirəsinə

Kim isə cığırdı: - O ata minmə! -
At dəli-doludu, özünsə- mayıf
- Yaxşısı budur ki, danışma, dinmə! -
Çəkil, get yolundan! - hayıfsan, hayıf...

Mindiym Peqasdı, - adi at deyil!
Çapıram, çapıram Olimpə sarı...
Yenə də səs gəldi: Onda eşit, bil;
Axsaxsan, atından atılma, barı.

Bir şey alınmadı öyüddən-zaddan;
Elə ki çaparaq Olimpə çatdı.
Sıçrayıb atılmaq istədi atdan, -
Dönərgəsi döndü, ulduzu batdı.

Otuz yaş

Hardasan ay oğlan, - on il əvvəlmiş?
Bu da gözlədiyin otuzuncu yaş!
Biryolluq çıxsa da əlindən əlim, -
Sən özün yadımdan çıxmırsan, qardaş.

Demişdin: Atılıb alova-oda,
Otuzda çatmasan arzuma birdən,
Özümü gülləylə vuraram, ya da -
Qatarın altına tullayaram mən.

Yaman günahkaram, vallah, qarşında...
Bir də xatırladım sənin sözünü:
Nə güllə açılıb dəydi başımdan, -
Nə qədər altına atdım özümü.

Dedim: Qoy atımı bir az da çapım...
Ölməyə nə var ki... Arzularım var!
Nə olsun, çıxmayıb yaxşı kitabım;
Başımda ki, yaxşı mövzularım var!

Ay oğlan, az incit məni yuxuda...
Eybi yox! Arzuma çatmasam birdən,
Özümü gülləylə vuraram, ya da -
Qatarın altına tullayaram mən.

“Qızıl ulduz” nağılı

General, dəstəsini bir gün başına yığdı,
Yenə də hayla-küylə balıq ovuna çıxdı.

Əfsərlər tula kimi ora-bura keçdilər, -
Sahildə generalçün münasib yer seçdilər.

- Tez soxulcan gətirin! Bəri verin tilovu!
Gərək uğurlu keçsin bugünkü balıq ovu...

Soxulcanla “bəzəyib” tilovların dəmrini
Yerinə yetirdilər generalın əmrini.

General təzə-təzə, başlamışdı ki, ova -
- Bircə anın içində balıq düşdü tilova!

Əsgərləri qorxutdu onun haray- həşiri:
- Tez olun! Bu sazandan dadlı şorba bişirin!

Sazanı təmizləyib qazançaya basdılar;
Közləşən ocaq üstə dadlı şorba asdılar.

Soxulcanla “bəzəyib” yenə tilov dəmrini,
Yerinə yetirdilər generalın əmrini.

Əsgərləri qorxutdu yenə haray-həşiri;
- Alın! Bu balıqdan da yenə şorba bişirin!

Generalın əmrinə tezəcə əməl etdilər
Balığı təmizləyib, bişirməyə getdilər.

Soxulcanla “bəzəyib” yenə tilov dəmrini,
Yerinə yetirdilər generalın əmrini.

Əfsərləri qorxutdu yenə haray-həşiri;
- Bu qızıl balıqdı ha... Bunu yaxşı bişirin!

Qızıl balıq titrəyib, pul-pul yandı, alışdı;
İnsan kimi dil açdı, insan kimi danışdı:

- Sən ey şanlı qəhrəman! Burax, məni suya at.
Ödəyim yaxşılığın əvəzini o saat!

Sənə imkan yaradım, hər qayğıdan kənar ol...-
Qıpqırmızı qızardı qəzəbindən general:

- Hərzə- hərzə danışma,
nə arzum var, çatmışam.
Qayğısızlıq içində çoxdan itib-batmışam.

Qulluğumda dayanıb gecə-gündüz şta-
bım.
Çoxdan çıxıbdı çapdan xatirələr kitabım.

Bu-deputat vəsiqəm, bu da -
“Qızıl ulduzum”...

Daş- qaş içində üzür həm arvadım,
həm qızım.

Oğlum da diplomatdı...-
Birdən üzü bozardı:

- Bu balığı aparıb, yaxşı- yaxşı qızardın!

Generalın nitqini axıracan dinlədi,
Qızıl balıq yenə də inadından dönmədi:

- Ay general! Araya qatma oğulu, qızı
Bəs, almaq istəmirsən, sən ikinci “Ulduz”u?

-Nə, ikinci “Ulduz”u? Vallah,
bu sözün haqdı.

Di tez elə!... Balığı dərhal suya buraxdı.

Elə ki qızıl balıq sulara gözdən itdi, -
Göy gurladı!

General qorxub özündən getdi.

Ayılında gördü ki, durub çölün düzündə;
Ta adicə əsgərdi, tək-tənha özü də.

Tutub son qumbaranı qorxa-qorxa dikəlir,
Dörd yandan da üstünə bədheybət
tanklar gəlir.

Tərcümə edən:

Qoca XALİD